

O'zbekiston Respublikasi aloqa, axborotlashtirish va telekommunikatsiya texnologiyalari sohasini nazorat qilish va rivojlanish istiqbollari

Farg'ona davlat universiteti, Jahon va mintaqah iqtisodiyoti kafedrasini mudiri
Raximova Kizlarxon Ne'matjon qizi
Farg'ona davlat universiteti, Jahon va mintaqah iqtisodiyoti kafedrasini dotsenti
Mannopova Muazzamxon Sultonbekovna
«Barkamol muhandis qurilish fayz» MChJ raxbari
I.A.Abdumutalov
«Barkamol muhandis qurilish fayz» MChJ ish yurituvchisi
B.A.Xolmatov

Annotatsiya. Ushbu maqolada O'zbekiston aloqa, axborotlashtirish va telekommunikatsiya (ICT) sohasining hozirgi holati, uning rivojlanish dinamikasi hamda kelgusi istiqbollar tahlil qilinadi. Statistik ma'lumotlar — internet va mobil aloqa qamrovi, telekommunikatsiya bo'yicha bozor hajmi, infratuzilma kengayishi va xalqaro reytinglardagi o'zgarishlar asosida taqdim etiladi. Shuningdek, jahon miqyosida ICT rivojlanish indeksleri bilan O'zbekiston holati taqqoslanib, kamchiliklar va imkoniyatlar aniqlanadi. Natijada, mamlakatda ICT siyosati va strategik yo'nalishlarni takomillashtirish bo'yicha tavsiyalar beriladi.

Kalit so'zlar. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (ICT), Telekommunikatsiya, Raqamli transformatsiya, Internet qamrovi, internet foydalanuvchilari, ICT bozor hajmi, Rivojlanish indeksi (IDI) Raqamli infratuzilma, Telekom xizmatlari, Raqamli siyosat.

Kirish. XXI asr global taraqqiyotida axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (ICT) iqtisodiy, ijtimoiy va ma'muriy hayotning ajralmas qismiga aylangan. Davlatlar raqamli infratuzilmani mustahkamlaydi, xizmatlarni kengaytiradi, aholiga internet, mobil aloqa, onlayn xizmatlar taklif etadi. Bunday jarayonlar O'zbekiston uchun ham ustuvor yo'nalishdir. Mamlakatda so'nggi yillarda ICT sohasida sezilarli o'sish kuzatilmoqda: mobil va internet qamrovi kengaymoqda, telekommunikatsiya bozorining hajmi ortmoqda, davlat xizmatlari raqamlashtirilmoqda. Ammo bu sohadagi rivojlanish bilan birga, infratuzilma adolatli taqsimlanishi, sifatli xizmatlar ta'minlanishi, global standartlarga erishish kabi masalalar paydo bo'ladi. Mazkur maqolada O'zbekiston ICT sohasining bugungi holati, jahon bilan taqqoslash, mavjud muammolar va istiqbollar tahlil qilinadi.

O'zbekiston ICT sohasining statistik holati¹

Internet foydalanuvchilar ulushi (2025)	2025-yil yanvar-avgustda aholining 94,2%i internetdan foydalangan. ² https://yuz.uz+2Kapital.uz+2
Faol mobil ulanishlar (2025)	33.9 million faol mobil ulanishlar — aholining 91.1 %-i. ³ Zamin.uz+1
Internet tezligi (2025)	Mobil internet o'rtacha tezligi — 55.5 Mbps, statsionar (kabel) internet tezligi — 86.7 Mbps. Zamin.uz+1
Bozor o'sish sur'atielekom &	2025-yil 8 oyida kommunikatsiya va axborot xizmatlari

¹ <https://yuz.uz+1>

² DataReportal — Digital 2025: Uzbekistan reporti

³ DataReportal — Digital 2026: Uzbekistan reporti.

axborot xizmatlari bo'yicha bozor hajmi (2025)	hajmi 48.2 trillion so'm (~ 4.19 mlrd \$), 2024-yilda esa bozor hajmi 56.17 trillion so'm (~ 4.33 mlrd \$). Trend+2Tadviser+
Bozor o'sish sur'ati	2020–2024 yillarda bozor hajmi deyarli ikki barobar o'sdi — 10.2 trillion so'mdan 20.9 trillion so'mga. UzDaily.uz+1
ICT sohasining iqtisodiyotdagi hissasi	2024-yilda axborot va kommunikatsiya sektori mamlakat iqtisodiyotida 2.7 % ulushga ega bo'ldi. Invest Uzbekistan+1
Global indeks (International Telecommunication Union — ITU, ICT rivojlanish indeksi, IDI)	2025 yilda O'zbekiston 86.5 ball to'plagan; bu global o'rtacha (78.2)dan yuqori. UzDaily.uz+1
Mintaqaviy holat	Markaziy Osiyoda, 2025-yilda O'zbekiston IDI bo'yicha 2-o'rinda (1-o'rinni olgan mamlakat — Kazakhstan (90.5)). Caspian Post+1

Izohlar. 2021–2025 yillarda internet qamrovi va mobil ulanishlar keskin o'sdi: 2021-yilda internetdan foydalanuvchilar ulushi 76.6 % bo'lgan. Mobil va statsionar internet tezligining oshishi, tarmoqlar yangilanishi va infratuzilma kengayishi bilan birga, foydalanuvchilar tajribasi ham yaxshilanishi qayd etildi. Telekom bozorining hajmi va qiymati oshib, bozor tobora diversifikatsiyalanmoqda: mobil aloqa, internet, IT xizmatlari, startaplar va xizmat ko'rsatish sohalari rivojlanmoqda.

Jahon miqyosida ICT rivojlanishi va taqqoslash: Umumiy globallashtirilgan raqamli transformatsiya kontekstida, ko'plab davlatlar ICT rivojlanishiga alohida strategiyalar belgilagan. ICT rivojlanish ko'rsatkichlari bo'yicha yuqori darajadagi rivojlangan davlatlar, yuqori daromadli mamlakatlar ayniqsa oldinda turadi. Global o'rtacha ICT rivojlanish indeksi (IDI) 78.2 ball bo'lsa, O'zbekiston 86.5 ball bilan bu indikator bo'yicha global o'rtachadan oshib ketdi. Bu — mamlakat raqamli infratuzilmaning tez kengaygani, internet va mobil tarmoqlarning kengayishi hamda ICT xizmatlarining keng tarqalishini ko'rsatadi⁴. Mintaqaviy taqqoslashda: 2025 yilda O'zbekiston Markaziy Osiyoda ikkinchi o'rinni egallagan, faqat Qozog'iston undan oldinda. Bu holat O'zbekistonning mintaqaviy raqobatbardoshligini, shuningdek, global raqamli hamjamiyatga integratsiyalashuvini aks ettiradi.

Davlat siyosati va infratuzilma kengayishi. Hukumat ICT, aloqa va axborotlashtirish sohasiga katta e'tibor qaratmoqda: ma'muriy jarayonlar, soliq — statistika hisobotlari, bojxona deklaratsiyalari kabi jarayonlar elektron shaklga o'tdi. ⁵ Mobil aloqa, yuqori tezlikda internet, internet-xizmatlar, masofaviy xizmatlar (bank, ta'lim, sog'liqni saqlash) kengaymoqda. Bozor va infratuzilma o'sishi bilan birga, ICT bo'yicha startaplar soni oshmoqda: 2024-yilda 1000+ startaplar ro'yxatga olingan.

Bozor dinamikasi va iqtisodiy ahamiyati. Telekommunikatsiya va axborot xizmatlarining bozor qiymati o'sib, soha iqtisodiy jihatdan muhim sektor bo'lib bormoqda. ICT sektori iqtisodiyotda 2.7 % ulushga ega bo'lib, xizmat ko'rsatish, IT mahsulotlari, dasturiy ta'minot va telekommunikatsiya xizmatlari orqali milliy daromadga hissa qo'shmoqda.

⁴ [UzDaily.uz+1](#)

⁵ [admin.portal.gov.uz+1](#)

Xalqaro integratsiya va raqamli xizmatlar. O‘zbekistonning IDI ko‘rsatkichlaridagi yutuq va global o‘rtachadan yuqoriligi xalqaro integratsiya va raqamli xizmatlarning keng tarqalishiga zamin yaratadi.

Raqamli transformatsiya natijasida e-gosudar xizmatlari, elektron hukumat, onlayn ta‘lim, sog‘liq, bank va xizmatlar rivojlanishi mumkin — bu esa sozlamalarni modernizatsiya qilish va raqamli savodxonlikni oshirish talabini keltirib chiqaradi.⁶

Tahlil va muammolar.

Iflotli taqsimlanish: Aholi katta qismi internet va mobil aloqaga ulangan bo‘lsa-da, hududlar bo‘yicha infratuzilma va xizmat sifati farq qilishi mumkin — viloyatlar va chekka hududlarda xizmatlar sifati shaharlar bilan teng bo‘lmasligi ehtimoli bor. Masalan, statistik ma‘lumotlarda telekommunikatsiya xizmatlari ulushi hududlarda farq qilgani qayd etilgan.

Sifat va barqarorlik masalasi: Internet va mobil tarmoqlar kengaygan bo‘lsa-da, barcha hududlarda yuqori tezlik va barqaror xizmat ta‘minoti muammosi qolishi mumkin.

Raqamli savodxonlik va xizmatlardan foydalanish: Raqamli infratuzilma mavjud bo‘lsa-da, aholining barcha qatlamlari — ayniqsa qishloq joylari, kam ta‘minlangan oilalar, keksalar — raqamli xizmatlardan foydalanishda muammolarga duch kelishi mumkin.

Global standartlarga moslashuv va raqobat: O‘zbekiston odatda tez rivojlanayotgan bo‘lsa-da, global yuqori daromadli davlatlar bilan taqqoslaganda raqamli xizmatlar, e-xizmatlar, kiberxavfsizlik, ma‘lumotlar himoyasi, hukumat onlayn xizmatlari sifati bo‘yicha hali ortda qolishi mumkin.

Bosqichma-bosqich modernizatsiya va investitsiyalar: Raqamli transformatsiya va infratuzilma kengayishi katta mablag‘, tajriba va professional kadrlarni talab qiladi. Bu — davlat siyosati, xususiyl sektor ishtiroki va xalqaro hamkorlikni talab etadi.

Natijalar

1. O‘zbekiston ICT va telekommunikatsiya sohasida oxirgi yillarda katta o‘shish va modernizatsiyani boshdan kechirmoqda: internet va mobil qamrov, xizmatlar hajmi, bozordagi qiymat sezilarli darajada oshdi.

2. Mamlakat global kontekstda ham raqamli rivojlanish bo‘yicha muvaffaqiyat qozondi: 2025-yilda ITU IDI indeksida 86.5 ball bilan global o‘rtachadan yuqorida joylandi.

3. ICT sektori iqtisodiyotda muhim sektor sifatida shakllanib bormoqda — xizmatlar, startaplar, IT va telekommunikatsiya bo‘yicha xizmat ko‘rsatish, eksport imkoniyatlari ortmoqda.

4. Ammo rivojlanish bilan birga, infratuzilma adolatli taqsimlanishi, xizmat sifati, raqamli savodxonlik va global standartlarga moslashuv kabi muammolar ham mavjud.

5. Raqamli transformatsiya va ICT-ga sarmoyalar, qonunchilik, ta‘lim — bularning barchasi kelgusi yillarda e‘tiborni talab qiladi.

Xulosa. O‘zbekiston aloqa, axborotlashtirish va telekommunikatsiya texnologiyalari sohasida jadal rivojlanmoqda. Soha statistiklari ortib, global reytinglarda yutuqlar qayd etilmoqda. Raqamli infratuzilma kengayishi, internet va mobil aloqa xizmatlarining keng qamrovda bo‘lishi — mamlakatning ijtimoiy-iqtisodiy rivojiga katta ta‘sir ko‘rsatadi. Shu bilan birga, infratuzilma sifati, hududiy tenglik, xizmatlarning barqarorligi va raqamli savodxonlik kabi masalalar mavjud. Kelajakda, raqamli transformatsiyani yanada chuqurlashtirish, e-xizmatlar, kiberxavfsizlik, raqamli savodxonlikni oshirish, hududlararo tenglikni ta‘minlash zarurati bor. Buning uchun davlat, xususiyl sektor va jamiyat hamkorligi, investitsiyalar, ta‘lim va siyosatlarni rivojlantirish muhim.

⁶ Davlat statistika ma‘lumotlari (hizmatlar bo‘yicha statistik hisobotlar)

Foydalanilgan adabiyotlar va manbalar

1. DataReportal — *Digital 2025: Uzbekistan* reporti. [DataReportal – Global Digital Insights+2Zamin.uz+2](#)
2. DataReportal — *Digital 2026: Uzbekistan* reporti. [DataReportal – Global Digital Insights+1](#)
3. UzDaily.uz — “Uzbekistan Strengthens Its Position in ITU Global Digital Ranking, Improving by 1.6 Points” (2025) [UzDaily.uz+1](#)
4. CaspianPost.com — “Uzbekistan Emerges as Central Asia’s Digital Leader in Global ICT Index” (2025) [Caspian Post+1](#)
5. Trend.Az — “Uzbekistan’s ICT sector shows strong growth in 8M2025” [Trend](#)
6. Kun.uz — “Uzbekistan's telecom sector doubles in size, heads toward 30 trillion UZS” (2025) [Kun.uz+1](#)
7. Invest Uzbekistan (rəsmi investitsiya portalı) — “ICT” bo‘limi, soha statistikasi va bozor strukturalari. [Invest Uzbekistan+1](#)
8. Davlat statistika ma’lumotlari (hizmatlar bo‘yicha statistik hisobotlar) [Stat.uz+2Stat.uz+2](#)